

Porteføljeplan for Samisk samfunn og kultur

INNHold

PUBLISERT 1. NOV. 2022

Fremtidsblikk

I 2030 har samer sikret og utviklet sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv i tråd med Grunnlovens § 108, ILO-konvensjon nr. 169 Om urfolk og stammefolk i selvstendige stater, artikkel 1 og 27 i FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter, samt FNS urfolkserklæring (UNDRIP). Samisk forskning har vært en viktig forutsetning for å oppnå dette.

I 2030 har nasjonsbygging i Sápmi medført oppbygging av et felles rammeverk både institusjonelt og idémessig, noe som har skapt samhold og fellesskap. Forskning har belyst kompleksitet og mangfold i det samiske samfunnet, i relasjon til andre befolkningsgrupper og storsamfunnet. Forskningen har også bidratt til økt forståelse av institusjonalisering som en praktisk utvikling av samisk selvbestemmelse, hvor sistnevnte også er implementert i politisk praksis.

Det samiske samfunnet kjennetegnes av både språklig og kulturell utvikling og opplever synlighet både i Norge og internasjonalt. Forskning på kulturelle uttrykksformer og kulturell diversitet har gitt allmennheten forståelse og aksept for tidligere og pågående endringsprosesser. Dette har ført til kunnskap og aksept for samisk selvforståelse og livsvalg i nåtid og fortid, inkludert betydningen av for eksempel kjønn, alder, geografi, klasse og andre forhold.

Samiske språk er unike og mangfoldige og en bærebjelke i samisk kultur. Språkene bærer og formidler kunnskap om samfunnsutviklingen og dagens situasjon. Forskningen på språk har bidratt til å støtte språkbevaring, språkutvikling og språkvitalisering som brukes av nåtidige og fremtidige samiske språksamfunn.

Den samiske befolkningens levekår og livskvalitet har blitt høynet og samisk kultur har blitt forstått og akseptert som likeverdig. Forskning på blant annet kulturtilpassede helsetjenester og utdanning, samt konsekvensene av fornorskningspolitikken, har ført at politiske vedtak og implementeringen av disse, er basert på det samiske samfunnets egne premisser.

Forutsetningene for næringsvirksomhet og kultur er endret som følge av klimaendringer, noe som samtidig også har endret nors og internasjonale interesser i de samiske tradisjonelle bosettingsområdene. Forskning på klimaendringens betydning for natur og samfunn (både negative konsekvenser, tilpasningsbehov og muligheter for innovasjoner og positive samfunnsendringer) har gitt en bedre forståelse av hvordan etablerte og nye samarbeidsregimer bidrar til problemløsning.

I 2030 legges det vekt på fortsatt utvikling av en sterk kulturell resiliens, både på et individuelt og overordnet nivå. Tradisjonell kunnskap er anerkjent som et likeverdig kunnskapssystem med annen type kunnskap og er innlemmet i forskning, forvaltning og næringsutøvelse. Det samiske folks språk, kultur, samfunnsliv og næringsvirksomhet er forstått, akseptert og inkludert på alle nivå i det samiske samfunnet og storsamfunnet.

Denne porteføljeplanen beskriver Forskningsrådets bidrag for å kunne nå dette fremtidsbildet. Planen beskriver mål, prioriteringer og tiltak, som skal iverksettes gjennom porteføljestyrets egne investeringer og tiltak som forventes iverksatt gjennom investering gjort av andre porteføljestyre eller andre finansieringskilder.

[← Forrige side](#)

[Neste side →](#)

Meldinger ved utskriftstidspunkt 8. mai 2025, kl. 20.08 CEST

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.